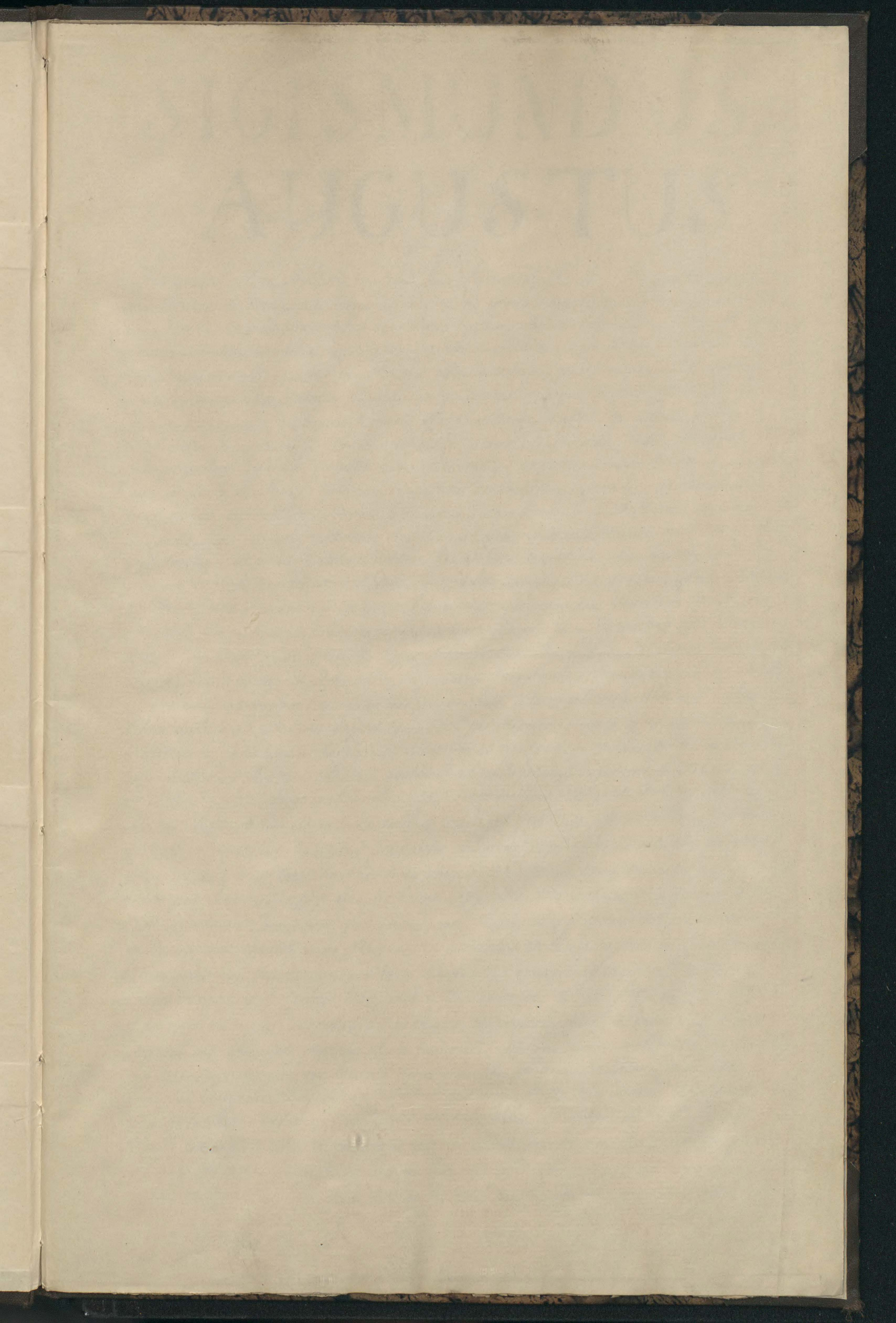

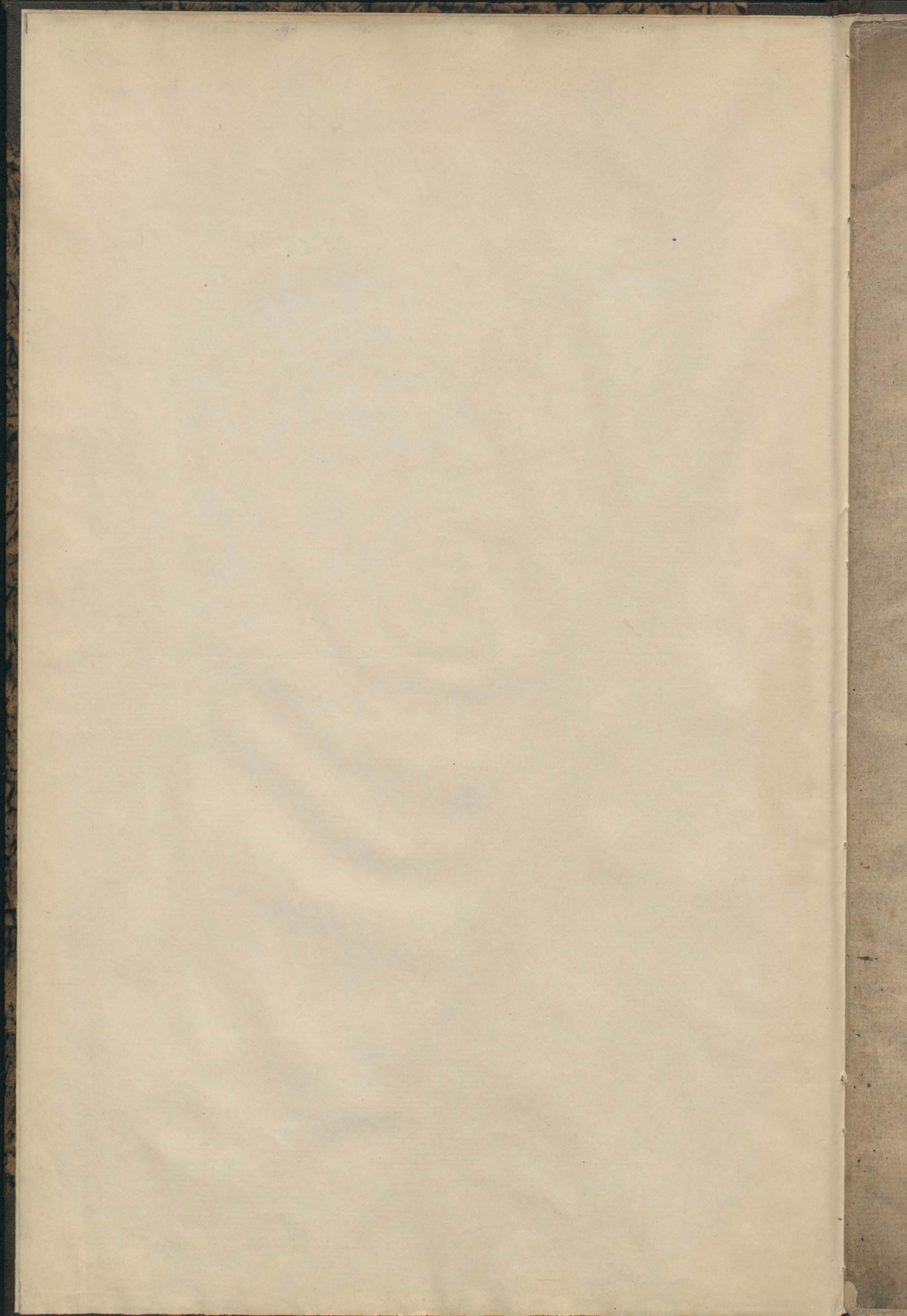
8905 IV

Darował p. Jan Poznański (ok. r. 1930).

Opraciono w r. 1935.

SIGISMUNDUS AUGUSTUS

Dei gratia Rex Poloniae magnus Dux Lithvaniae Russiae Prussiae Masoviae
Samogitiaeque et Dominus et haerens Significamus presentibus literis nostris quorum interest
universis et singulis presentibus ac futuris harum notitiam habituris exhibita esse coram
nobis per venerabilem Albertum Basium Sebresinensem artium magistrum, hospitalium et
conventuum Sancti Spiritus in Polonia administratorem generalem nomine generalis
capituli Fratrum Hospitaliorum ordinis Sancti Spiritus in Regno nostro Statuta ordinis
illorum: continentia in se bonum regimen et ordinationem, honestatis et utilitatis suorum
hospitalium conventuumque Sancti Spiritus, Cracoviae Sandomiriae Calisiae et videlicet ex
parte pauperum: Infantum proleptitorum: piosorumque: ex parte incolarum subditorum, commoran-
tium in fundo et villis ad ipsorum monasteria pertinentibus: ex parte magistrorum seu
praepositorum, hoc est propositorum hospitalium atque conventuum et Fratrum eorumdem esse.
Supplicatum que est nobis per certos Consiliarios nostros, ut ea ipsa Statuta, auctoritate nostra
Regia tanquam Supremi Tutoris et patroni, hospitalium spiritualiumque honorum, vetusta
innovate, neglecta revocare, et in abusum versa, debite executioni demandare, approbare, ratificare,
confirmare, atque super eadem consentire dignaremur. quorumquidem Statutorum tenor de verbo
ad verbum sequitur, esse talis; imprimis ex parte Hospitalium Statuta haec sunt Primum:
Inbetur: mandato concilii Viennensis: cuius formam Concilium Tridentinum servasse praecipit, ut
hospitalium religiosorum Rectores qui in hospitalitate sunt fundati, secundum sui ordinis insti-
tuta et antiquas observantias, providere pauperibus, et hospitalitatem debitam in hospita-
libus suis, tenetis provident: coganturque ad id per superiores suos, aucta distinctione
constituimus, perpetuoque duraturum decernimus ne erga miserabiles personas hospitali-
um nostrorum debitum officium nostrum, ad quod praecipue iuramento Solemni in
professione ultro obligamur, a nobis nostrisque successoribus negligatur: Sed non solum
in spiritualibus, verum etiam temporalibus, egenis et Infirmis, miserabilibus personis
nostrorum hospitalium, a nostris praepositis diligenter et pie provideatur. Igitur praeter
proventus seu census specialiter pro victu pauperum nostrorum longotemporis usu per
varios pros homines, assignatos, ex bonis assignatis Monasteriis nostris, ejusmodi tan-
tulum perpetuam Eleemosinae pensionem, per Fratres praepositos nostros pro tempore
existentes, dari constituimus. Reliquos vero proventus ex bonis conventuum nostrorum
pervenientes non nisi in usum ecclesiae et conventus convertendos esse fideliter per
nostros praepositos perpetuis temporibus decernimus. Fratres praepositi hospitalis
et conventus Cracoviae, miserabiles personas, in nostro hospitali Cracoviae: per D. Episcopum
Cracoviensem, Fundato singulis diebus, semel in die, secundum antiquam consuetudi-
nem pane majori quam qui Cracoviae denario emittitur, ex bonis monasterii temporibus
perpetuis provideat Magistris Stubarum omnium, als Amackowham, et lotici Achena-
rum als Kollatze per unum par panis detur. In stuba infirmorum als W. Scholmes: in
Sacello, vel majori atrio: in magna stuba: in anteriori parte domus als Na gyanter: et
in portico transitus singulis egenis et Infirmis, distribuatur per unum panem, ad
Stubam praegnantium mulierum als do Behatek, duo compagine panis als dua Rzende

lotidem panes ad Stubam pupillarum Infantumque projectitorum Semper singulis diebus semel per diem dabuntur. In defectu panis Praepositus cracoviensis loco panis singulis miserabilium personarum nostri hospitalis, per denarium dare inremissibiliter tenebitur. Sicut praepositus Calisiensis proventus et census longo temporis usu assignatos pro victu miserabilium personarum in hospitali nre s. spns Calisiae fundato a sedo Premist duce majoris Poloniae de gentium quinque marcas pecuniae ex villa nostra Nysees quae est decem mansorum ee singulis annis ad carbona ejusdem hospitalis temporibus perpetuis in usum pauperum convertendas, dare tenebitur. Hospitali vero Sendomiriensi fundato a Legotta castellano Crac. praeter proventus longo usu temporis pro victu egenis et infirmis in eodem hospitali nostro existentibus specialiter assignatos, censum a pecunia nostra proveniente pro villa Smielore ex possessione conventus nostri redempta singulis annis ad carbonam hoc Spitalis. in usum miserabilium personarum convertendum perpetuis temporibus assignamus. Secundum: Tenebunt Tenebunt praeterea Praepositi nostri Cracoviensis: Sendomiriensis: Calisiensis ee orphanis projecticiis masculini sexus in hospitalibus nostris educatis Pedagogos, eosque certo salario et victu de anno in annum providebunt: Feminei vero sexus orphanos in arte huic sexui conveniente, praeviosores hospitalium nostrorum informati, per honestas matronas diligenter curabunt. Senes autem et adulti pueri, secundum praecipuum regule, in discretionem Praepositi, hoc est, praepositi permanerant Tertium. Injungimus Fratibus, hospitalariis, in hospitalibus nostris per nos in generali capitulo assignatis et assignandis us decumbentibus infirmis diebus Dominicis et celebrioribus Festis Evangelium praedicent: Et loco Praepositi in hospitalibus nostris Infantum, Hospitum, Pauperum, miserabilium personarum, cum sollicitudine curam gerant: scientes sine dubio pro his omnibus, in die Judicii, Satisfactionem reddituros. Quartum: concedimus ut ad S. hospitalarium, in generali capitulo, hospitali nostro assignatum et assignandum, tamati Proconsul et Consules Cracoviensis: Calisiensis: Sendomiriensis: ee unum ex consulis illorum vel Scabinis in provisorem hospitalis nostri eligendi habeant facultatem: cui deinceps ut alter consulum vel Scabinorum vel concinuum, per S. praepositum et suum conventum nominatus selectus, adjungatur. S. Praepositus hospitalis nostri Cracoviae Sendomiriensis Calisiae, ee proconsulem, consulesque petet: idque ideo, ut horum auctoritate et scientia donati census per concines, et testamentaliter legata, hospitalibus nostris, Facilius eligemini: neque occultari possint. Quintum: Stigendi erunt ex civibus isti ejusmodi provisores duo, secundum constitutionem Concilii Viennensis a Concilio Tridentino innovatam, viri providi, idonei et boni testimonii, qui sciant, vellent et valeant loca ipsa, bona etiam ac jura utiliter regere, et eorum proventus et redditus in miserabilium personarum usum Fideliter dispensari: et quos in usus alios bona praedicta convertere, praesumptio verisimilis non existat. hi etiam bnr Sedm decretum Concilii Viennensis: quibus dictorum hospitalium gubernatio seu administratio, committitur, ad instar Tutorum et curatorum, Juramentum praestare, ac de locorum ipsorum bonis inventaria conficere, et rationem singulis annis de administratione facere. S. hospitalarius a Juramento liber erit: huic enim et omnibus nobis peculiariter ex professione cura hospitalium incumbit, idcircoque

Provisores

Provisores
bonorum
mobilium
relictorum

M

Facimus peculiare votum in professione, ut Dominis nostris pauperibus
 seruiamus, et bona eorum fideliter serua custodiamus. Forma Iudamenti
 priorum ejusmodi ex conceptione nostra hospitalibus nostris deputatorum
 haec erit. Ego H. Juro quod proventus hospitalis istius Sancti spiritus in
 usum personarum miserabilium in eo existentium assignatos et assignandos,
 fideliter custodiam diligenter eligam, et non nisi in usum miserabilium
 personarum; eorumque familiae distribuam; sic me Deus adjuvet et haec
 Sancta cruce. Sextum: magistras hospitalium nostrorum et in eis stabulum
 atq; ministrum albo q; machonhe F. Prepositus et S. hospitalarius cum prioribus
 preficere tenebuntur, personas graves bene commendatas in vita moribus et pietate
 que fideliter pauperes et infirmos, provideant seruiantque: bona pauperum et elemo-
 -sinas, non nisi in usum eorumdem convertant: et ut id cartius fiat, iudamento
 comprobabunt in hunc modum. Ego H. Juro quod Dominis pauperibus infir-
 -misque meae curae commissis fideliter seruiam: eosque pro posse vitium meorum
 ex facultatibus hospitalis istius, et elemosinis mihi conceditis providebo, bona
 hospitalis et elemosinas fideliter custodiam, et non nisi in usum pauperum
 infirmorumque conferam: Res pauperum per obitum relictas non alienabo,
 sine scientia hospitalarii et compriorum nec ex eis quicquam auferam, in usumque
 meum convertam, sed fideliter tradam hospitalario cum prioribus seruandas
 honestatem hospitalis per me et cohabitantes mecum Deo adjuvante diligenter
 conservari curabo: sic me Deus adjuvet et haec sancta cruce. Septimum:
 Comprioribus ejusmodi tres ut premissum est bona relictas mobilia digna usui
 humano, more cuiuscumque pauperis diligenter conservant et in hospitali in
 loco certo conservari faciant: deinceps cum omnium nostro consensu dispensanda
 partim pro usu pauperum, partim pro hospitali, partim pro Ecclesia. Octavum:
 constituimus ut carbana seu cistella hospitalis, in omnibus hospitalibus nostris
 vrbis Cracoviens, Sandomiriens, Calisiens ec per prepositos bene munita paratur
 ad servandum census proventusque omnes pecuniarios ad hospitale pertinentem ad
 servandum iura et statuta, inventaria Registra perceptorium et expensarium
 hospitalis servetur autem vel in Ecclesia: vel apud alterum priorum in loco tuto.
 Ab ea carbana primam Clavem S. hospitalarius habebit: alteram secundus priori-
 -sorum, apud quem non servabitur carbana hospitalis, si autem in Ecclesia serva-
 -bitur carbana, singuli priorores et singulas Claves ab ea servabunt, nihilque
 ex carbana capiatur aut dispenseetur, sine scientia et consensu priorum ejusmodi
 priorum. Nonum: S. hospitalarius cum ejusmodi suis comprioribus
 seu administratoribus nostrorum hospitalium Cracoviens, Sandomiriens, Calisiens
 rationem de proventus hospitalis facere tenebuntur de anno in annum ibidem
 coram S. preposito conventus et hospitalis nostri in presentia alicujus Canonici
 vel officialis spiritualis loci illius ad eum actum per prepositum rogati: in
 presentia quoque unius consulis et Scabini senioris ex officio consulum depu-
 -tatorum Tertio autem quolibet anno hospitalia subjecta conventui nostro
 Cracoviens vrbis Sandomiriens Calisiens ec coram preposito Cracoviens nostro

Bona
 bonorum
 mobilia
 relictorum

M

vel administratore visitatore que generali hospitalium et conventuum nostrorum
Sancti Spiritus in Polonia sunt astricti rationem facere ex proventibus
hospitalis percepta proventus que ex crescentiam proventuum hospitalis
illi ostendere. Quod si magistri hoc est prepositi negligentia vel malitia
differetur ratio per hospitalarium et comprovisores ex proventibus hospitalis
facienda ultra dimidium anni sequentis magister huic pœne subiacet.
quarta et sexta feria in pane et aqua jejuret. Si secundo et tertio
anno idem facere neglexerit in generali capitulo deponatur et alior
diligentior et melior in locum ejus eligatur et constituatur. Decimum
Pauperes infirmi una die cujuscumque hebdomade secundum prescriptam
Regule, per vias et plateas querantur per S. hospitalarium et in hospitale
nostrum Sancti Spiritus deferantur deducanturque, et cura eorum diligens
habeatur per magistras hospitalium et ibi quasi Domini secundum posse
domus omni die donec convalescant, reficiantur, et provideantur: ut quam-
primum convalescentes utiles esse possint hominibus, firmis et validis
non egenis que infirmi, invalidi egeni atque miserabiles ut succedant
summæ ex pietatis. Undecimum Statuimus perpetuoque duraturum
decernimus ut nullus egenorum suspectus in Religionem a nobis et nostris
Successoribus ad hospitalia ordinis nostri Cracoviae, Sandomiriae, Calisie
et suscipiatur et præterea nemo nisi prius peccata sua coram S. hospitalario
secundum prescriptum regule nostre, confessus fuerit et facta sanctam
Eucharistiam suscepit: cui demum S. hospitalarius, locum in
hospitale, simulque decumbendi assignabit non secundum qualitatem
Personæ, sed secundum culpæ et penitentia exigentiam: Insuper non
nisi egenos vagos, hoc est miserabiles personas recipiemus, juxta
illud Prophete, quod nostri est fundamentum ordinis. Frange
Surgenti panem tuum, egenos vagos que induc in domum tuam: cum
videris nudum operi eum. Non egenos vero et validos, non a seculos miseria
conspicua, habentes ubi reclinent caput suum, victumque facile
habere et acquirere possunt, non recipiemus: quin etiam si improvisa
fuerint ejusmodi persone receptæ eas amovere et occludere tenebimus.
Duodecimum Senes et proleptici Pueri adulti in hospitale nostro
educati, in discretionem præceptoris permanent cum ejusdemque scientia
et consensu ad obsequia hominum ex hospitale tradantur. Tredecimum
Orphanis, Infantibus proleptis pro posse hospitalis Matrices per
provisores conducantur et educantur: utque diligenter pueris lactent
et nutriant, provideantur. Pregnantes Femine non habentes ubi reclinent
caput suum, gratanter suscipiantur. Unum Infantem hospitalis
una cum suo nutritore et provideantur diligenter per magistras hospi-
talis. Quartum decimum. Omnibus Puellis proleptis in hospi-
talis nostris sancti spiritus educatis, que ad servitium Remanere
desiderant, et vivere sub obedientia in castitate et sine proprio ad curam

Wm

Præp

Wm

Wm

Wm

Pauperum principaliter intendendo promittunt, concedatur mansio in hospitali
 quamdiu voluerint et honeste sese gesserint cetera que eis necessario danda
 promittatur, panis et aqua: Nuptum si efficas contigerit, tradantur, et
 pro posse utilitatibus hospitalis per provisores provideantur. Quintum et
 decimum omnes Pauperes qui in domo seu hospitali Sancti spiritus
 hospitari voluerint petierint que, pro posse domus libenter suscipiantur
 per dies octo per e. hospitalarium. Sextum et decimum Pauperes
 in nostris hospitalibus existentes memores esse beneficiorum, que illis a
 Christi Fidelibus conferuntur non negligant. memores autem erunt, si
 Deum sedulo devotis que orationibus, pro unitate et pace Ecclesie orabunt:
 ut Deus Regnum istud ab hoste Same et peste custodiat ut Deus
 omnibus Spiritualibus, vitam exemplarem et curam diligentem de
 oribus illis commissis tribuat: ut Deus Regem nostrum, Felicem incolumem
 que servet longamviveret: Ut Deus Proceribus regni istius et Auctoribus
 civitatis istius, unitatem Fidei, Charitatem Rectam, concordiam vir-
 tute largiatur ut deus vivis benedicat, mortuis autem vitam eter-
 nam. Quod ne ea mentibus pauperum excidat, sed firmiter habeat
 Injunximus Fratribus hospitalariis, ut singulis diebus dominicis
 predicia omnia pauperibus inculcent. Infirmis recumbentibus a Concione
 in hospitali, validioribus in Ecclesia. Revera Facilius Deus petita
 pauperum exaudiat, Validiores pauperes in hospitalibus degentes, quibus
 pedes officium suum prestant, domum Dei orationis que hoc est Ecclesiam
 singulis diebus, adeant Deum oraturi: ideo adesse perpetuis tempo-
 ribus tenebuntur quovis die in matutino sacro in concionibus que in
 nostris Ecclesiis fiunt, et in vespertinis precibus, sub pena sedendi ad
 valvas cete clauso collo ats in hunc absentem per e. hospitalarium
 interroganda: Prima vice si abfuerit aliquis validiorum pauperum
 ambulare valentium in matutino sacro vel in concione, aut vespertinis
 precibus in pane et aqua jejunet, hoc est pro victa debito absentem
 panis et aqua delur, Secunda vice absens in matutino sacro per matutinum
 Sacrum in concione per tempus concionis, in vespertinis precibus
 tempore vespertinarum precum ad valvas Ecclesie clauso collo
 detineantur repugnantes vero huic penae per dimidium diei ad valvas
 Ecclesie detinebuntur. Tertia vice absentes in matutino sacro Concione
 vespertinis precibus, per dimidium diei: quarta vice per totam diem
 clauso collo ad valvas Ecclesie detineantur. Quinta vice absens
 ex hospitali excludatur: Contra ebriosos et turbantes pacem in ho-
 =neste que sese gerentes, et mutuo sese verberantes aut rixantes ee
 haece pena erit. Primo detur illi pro victa debito panis et aqua, et
 per mediam diem incarceratione domo. secundo dominico die per
 matutinum et summum factum atque per concionem ad valvas
 cete incarceratione. quarto si aliqua annis admiserit aliquid inhonesti
 verbo aut facto vel ebria domum venerit, pacemne turbaverit, tota
 die ad fores Ecclesie clauso collo detineantur, quinto ex hospitali

Wm

per S. hospitalarium excludatur pro aliis excessibus tam in celo quam in
 hospitali atque Foris per vetulas et Sanitiam hospitalarem commissis
 secundum arbitrium suum S. hospitalarius animadvertet pro gravioribus
 excessibus corrigendis, interdum S. Praepositi et comproversorum consilium
 sequatur. Septimum et decimum Servientes hospitali, si aliquam Renc
 hospitalis vel Pauperum Inveniunt aut vendiderint, et id certo
 combibatum fuerit, res illae quas Inveniunt, ad collum eorum ligentur,
 et per pillatium hospitalis et Arbas decumbentium infirmorum,
 ducantur, et usque ad Foras hospitalis anteriores cum ducentis medi
 nudi, virgis cedantur per magistram hospitalis, dataque illis buccella
 panis pauperum in manus et conventionem redditam a domo excludantur.
 Octavum et decimum pro Schemosimis colligendis Pettores
 Fideles et honesti, habentes cruceam albam in Nigro Pallio, quod
 semper hospitalare esse debet transmittantur cum lris praepositi paten
 tibus qui Sobrie vivant et caste et laudabiliter conversentur, ne
 ordo regularis vilescat et inde devotio pietasque et beneficium hominum
 retrahatur. Fidelitatem vero hoc modo promittent pettores atq. Passacq.
 Ego A... Juro quod pauperibus hospitalis istius Fideliter serviam
 Schemosinas varias apud varios homines in usum Pauperum per
 me impetrandas Fideliter et integre, comproversibus reddam, sic
 me Deus adjuvet et haec sancta cruce. Nonum et Decimum
 Pauperes in hospitalibus nostris degentes de Injuriis suis, sequi
 illis ab aliquo in hospitali degente illatae fuerint, coram Beato
 hospitalario semper queri debent. Sic etiam extraneae personae non
 nisi apud eundem ex parte pauperum, justitiam querent a sententia
 S. hospitalarii parti appellare tantum ad Fratrem praepositum
 licabit. Vigintiimum. Comproversores omnes lris ad minus per mensem
 Judicia habeant in hospitali, corrigent mores piores Pauperum,
 abusus tollant, regimen hospitalis circumspiciant, edificia videant,
 Proventuum hospitalis expensa in Regestrum conscribant pro
 videant que diligenter et consulant pauperum necessitati pro posse domus seu
 hospitalis et quid quid in Dei gloriam et hospitalitatis utilitatem illis fieri
 videbitur, pro virili contendant memores id Christo se facturos quidquid Unni
 ex minimis istis fecerint, et Beatos si intellexerint super Egenum et
 pauperem. Non enim sacrificia, sed misericordiam vult Dominus quamquam
 amici Iobo, Dives autem Lazaro non praestiterunt horrendo exemplo sunt
 damnati Quia et Christus Jesus qui etiamnum in personis Perorum Pauperum
 peregrinatos, alget, esurit, sitit, et tenetur captivus, ipse sibi esse bene vel male factum
 in die tremendi iudicii recognovit ut est: memores et illud, qui offert sacrificium
 ex Substantia Pauperis, quasi qui victimat Filium in conspectu patris sui.

hospitalario
 Mem

Mem
 Le parte
 Incolatu

Mem

Molendu
 in Fratris
 tra

Maduita
 rates

Mem
 Arunde
 in seio

Frange esurienti panem tuum, in domum tuam duc vagos, Labora manibus tuis
 ut habeas quod des tuum: Non sunt Deo gratæ elemosine, que sunt de alieno, sed
 ex eis que juste possides, Si vero fiant ex eis que pauperibus excepta sunt, nihil est,
 quod magis abominetur Deus. Deinde, ex parte incolarum Subditorum commo-
 tium in Fundo et villis predictorum Fratrum hospitaliarum ordinis sancti
Spiritus videlicet Cracovie Sandomicie Calisie etc. Statuta hæc sunt. Primum
 Statuimus perpetuo que duraturum decernimus unanimes omnium nostrorum senten-
 tia et voto, ut perpetuis temporibus nemo hominum suspectus in Religione
 et contra ritum ecclæ catholice vivens ad emendum bona vest domum aut
 aliquam possessionem in Fundo et villis monasteriorum nostrorum Cracovien:
 Sandomicini: Calisien: etc per nos nostrosque successores admittatur. Neque
 ejusmodi hominibus, domos, Præseatoria, hortos, et possessiones nostras, seu
 usum fructum possessionum nostrarum etc nos ipsi vel nostri successores,
 locabimus, appreciabimus, etc nostrosque subditos incolas hoc esse appreciare etc
 ullo non modo permittimus. quod si secus aliquis incolarum nostrorum se esse
 deprehensus fuerit, eo censu quo conduxerit, appreciare etc puniatur: cujus
 una pars in usum hospitalis, ad carbanam, altera ecclæ, tertia conventus eadem
 inestimabiliter. quod de incolis subditis, idem de Inquilinis et cohabitatoribus
 etc diligenter observari volumus; ne una avis morbida totum inficiat ovile.

M. in
Le parte
Incolarum

M. in

Secundum pronattimus denique nos et nostros successores obligamus quod in
 posterum possessiones nostras, signanter vero, Præseatoria nostra circa conven-
 tum nostrum Cracovien: existens: nemini ad vitam dabimus, sed de anno
 in annum, vel ad tempus aliquod certum locabimus. Domunculæ vero ibidem
 extra Scalam nostram non nisi cum melioratione census et cum certis obsequiis
 seu oneribus ad vitam, sine ulla edificiorum recuperatione, honestis personis
 concedemus. Molendinum nostrum in Pratrik dictum Teutonicum atq;
 Lamhonski; vel ipsi possidebimus, vel ad tempus aliquod certum aut ad vitam
 unius tantum ejusdemque mollitatis, sub certis conditionibus et melioratione
 census locabimus. Alterum ibidem in Pratrik molendum conficiendæ papiri:
 dictum Halionski edificatum in eo loco in quem translatum erat monasterium
 nostrum ex Stawkov, et postea Cracoviam: et tertium molendum dictum
 Senes cum Taberna ibidem in Pratrik apud Magum Dnum Tencuska
 in vim redemptionis oppignoratam cum agris pratis etc, postea non dabimus nostris
successores non dabunt ad vitam nisi cum libero reddito eorumdem ad conventum
 cum omnibus edificiis, sine ulla pecunie solutione, cum melioratione tamen
 census, et decimis manipularibus, ex agris predictorum molendinorum
 conventui reservandis. Molendina in Rzanka et Wolia s. Prepositus cum
 suo capitulo ad vitam unam tantum cum melioratione census conducere
 poterit. Cassamus autem, et nullitatis vitio decernimus. Ad vitalitates,
 et alias inscriptiones quas dedit prepositus modernus Cracovien et antecessores
 ejus, in Præseatoria, domos, Molendina, Tabernas, agras, Prata, hortos,
 vineas aliasque possessiones conventus nostri Cracovien: et aliorum ab eo
 dependentium, non requisito consilio et consensu Fratrum omnium, seu

Molendina
in Pratrik
etc

M. ad vitali-
rates

M. in
Arrendo
in seio Trepo

Prebenda
S. Benedicti

generalis capituli ordinis nostri dignum est ut ea enim ut ea que nobis sunt
 communia, nostra communis regat Scientia. Prebendam quoque Sancti
 Benedicti extra Casimiriam in monte Hasolima, Juris patronatus nostri nomine
 tanquam conferemus in si. p. predicatori ordinis nostri, propter comparandos libros
 in usum conventus. Tertium cum eorlo eorlino compertis sumus plerosque incolas,
 Subditos Fundi et Villarum monasteriorum nostrorum, domos hortosque ee
 cum Fundo et agro vendere, commutare, donare, condascendere, alienare,
 legare, locare, arrendare, obligare, consensisse in magnum damnum conventus:
 idque diverse jurisdictionis, conditionis et status hominibus sine etiam Scientia
 et consensu nostro seu generalis nostri capituli in alieno foro, cuia bona
 minime subiacent, in contemptum et derogationem Juris Dominorum
 Fundi et fraudem collusionemque propinquorum et inter se habentium
 Agri unanimi sententia et omnium nostrorum voto perpetuis temporibus
 duraturum constituimus decernimusque, ut in eorlo Subditi Fundi et Villa-
 rum conventuum nostrorum (vest in hrovodza media Pedsichowos Blonie
 extra Lepardiam, item Wronin Wronimies, Wola Szwetbaduska Rzanka,
 hurdwanow, hortulamque Wiehaon antiquitus ad conventum nostrum Cracoviam
 pertinent: item in villa Glazon, Wieptshi, Otrason cum uno maclo Sendomi-
 rie ee ad conventum Sendomiriem: Spectan: item ex villa Thimices que est
 decem mansorum agri, ante Kalisz longousu et possessione Spectantis ee
 ad conventum calisien: non audeant vendere domos hortos possessiones et
 Fundum agrosque cum Fundo vel agro, sed sine Fundo secundum
 edificia tantum, hoc est domum vel hortum sine Fundo Fundus em
 et ager, qui solum in usum fructum incolis est concessus, cum a nobis
 facile vendi non potest, tam multo magis ab incolis Subditis nostris: preterea
 venditionem fieri non per solum Spirituales Nobilibus aut Civibus et id
 genus diversi status hominibus, sed agricolis villanis, et qui personatiter
 in eisdem bonis emptis resideant: et per se Census labores et alia onera
 debita, expleere non recusent remorenturque obedientes sint, non rebelles:
 ad extremum non sine consensu Dominorum Fundi, hoc est capituli
 nostri generalis et non nisi in competentis fori in eo scilicet iudicio cui
 subsunt bona: idque ammissione bonorum quorum pars ad R. Banam
 hospitalis, pars conventus cedere irremissibiliter debet. Quod de vendi-
 tionibus, idem de locationibus arendis obligationibusque ee eorumdem
 observari firmiter volumus. Decernimus insuper omnes Inscriptiones
 tam preteritas quam presentes, et futuras, hinc constitutionis contrarias, Inscriptio
 coram quovis iudicio factas que annexum Fundum venditionibus, Invalide
 habent in se: item sine consensu et Scientia generalis capituli nostri, Arrende
 nullitatis vitio subiacere. Quartum interdum concedimus incolis sub-
 ditis nostris, Opignorationem arendam, locationemque bonorum possessorum,
 si id ardua necessitas postulaverit, Verumtamen non Nobilibus Nec
 Spiritualibus Civibusque: sed ruri colis eisdem que tantum Subditis
 conventus nostri non alienis. diligenter tamen prius cognita eius necessitate
 per prepositum et capitulum loci illius accedente quoque Testimonio

K hrovodza
Blonie
Wronin
Wronimies
Wola R.

Non licet
oppignorare
agros in ma
ad defensas
alias na
Coyorie
Tene psona

Capitulum
generale

M

Jurame
super
fidelita
subdito

M

M

M

Nobles
Spirituales
Personae
non emant

Inscriptio
invalidae

M

M

Inquidim

Vender
Donare
oppignora
arrenda
Inscriptio
non h
M

M

Inquidim

honestissimorum vicinorum eius: idque non nisi ad defalcandam pecunie
 mutuo acceptae atq; na. W. d. r. s. e. m. p. r. e. m. e. d. s. i. i. l. l. a. m. h. i. r. o. o. p. p. i. g. n. o. r. a. n. t. i. a. m.
 bonorum que nihil defalcat ratione usus fructus, ex bonis oppignoratis
 proveniente interdicimus minime que eam admittimus nos et Successores nostros
 obligamus. Quintum consulete etiam volentes ex gratia nostra in colis
 Subditis Villarum nostrarum ee ne eis ab illorum prepositis temeritate
 aliqua, vel in qua delatione, vel etiam ignorantia decidendum causatum
 et administrando Iustitie incorporetur et prejudicetur, Statuimus ut licet
 Subditis dependentium monasteriorum a Cracoviens: liberi appellate
 Sententia et gravamine sui prepositi ad magistrum seu propositum
 Conventus Cracoviens: et eius capitulum a Sententia vero prepositi Cracoviens: Septimum hoc quoque
 Appellatur non nisi ad capitulum generale ordinis nostri. Septimum hoc quoque
 perpetuo observari volumus, ut quisquis emerit domum, hortum vel possessio-
 nem aliquam ee sine tamen fundo ut premissum est, in aliquo fundo,
 et villa monasteriorum nostrorum, promittat Juramento fidelitatem
 et obedientiam generali capitulo Fratrum hospitaliariorum Cracoviens:
 vel Sandomiriens: Culisien: ee et promitto me victurum secundum ritum
 S. e. catholice sub obedientia capitulo generalis S. hospitaliariorum
 ordinis S. Spiritus dominorum meorum, promitto me obedientem fore
 in rebus licitis debitis et proposito Conventus istius Canonice a suis
 Fratribus et patribus electo et dato moderno et pro tempore existenti:
 promitto me pariturum ad illius personale vel literale, ac per Samulum
 certum, vel signicatoriale mandatum, illiusque legitimis vicis geren-
 tibus: promitto me labores conventui debitos fideliter cepturum, et
 inter vicinos meos, uti probum et honestum decet, victurum, precavebo
 damna conventus et vicinorum meorum, nec illa per me, aut familiam
 meam scienter inferam bona mea que in fundo conventus istius habeo aut
 habiturus sum, non vendam nec commutabo nec locabo nec oppignorabo,
 nec donabo, nec arindabo, sine consensu legitimo et Sententia capitulo
 generalis S. hospitaliariorum dominorum meorum, neque alibi Inscrip-
 tiones super bona empta faciam, nisi in competenti Foro in quo sita
 sunt bona ea in presentia prepositi loci illius, aut illius vicis gerentis,
 si me Deus aduret et hae Sancta cruce. Septimum: Mandamus
 Subditis incolis nostris in fundo et villis conventuum nostrorum, ne
 personas sexus utriusque catolicas excipiant in domos suas, sine
 scientia prepositi sui, sub pena duodecim grossorum irremissibilit
 preposito persolvend: toties quoties id contra mandatum prepositi admiserit.
 Sed eas preposito offerant, in fide examinandas et in Regestrum Inqui-
 sitorum miserandas ut que obedientiam preposito promittant, et honestate
 et communitati fidelitatem ee. Octavum ut quoque Incolae
 Subditi prepositis suis labores debitos fideliter ceptant mandamus
 ita scilicet, ut tempore estivo ab ortu solis ad occasum, hyemali vero
 an ortum solis sub crepusculum an labore diurno persererint.

Man
 Juramentum
 super
 fidelitate
 subditorum

Vendere
 Donare
 oppignorare
 arindare
 sine consensu
 non licet
 Man

Man
 Inquisitorum

Appellatio
 Man
 Dic
 ratione
 Jurisdiction
 plen
 deducitur

Man

Qui seculi fuerit pena sex grossorum vel carcerum per diem et noctem
 puniatur. Nonum quoniam Fundi Dominorum est, ut Subditos ita
 Subditorum cohabitatores seu Inquilinos auctoritate sua tueri et inlicito
 defendere, sic etiam inquilinorum et aliorum quorumvis in Fundo
 domini cohabitantium merito esse debet, ut debitum officium domini sui
 obsequiis ac aliis commodis recompensent. Quare Statuimus ut Inqui-
 lini ceterique cohabitatores in Fundo civili aut Villarum ad monas-

teria nostra pertinent: ejusmodi commoda dominis Fundi present.
 Villarum Inquilini pecora bovantes, in estate dies decem, carentes
 pecoribus sex dies conventui laborent. Invernali illi sex si quoties
 dies. vel sicciorum labor. si preposito non necessarius fuerit laborem
 diei grosso redimant. Incole vero in Fundis civilibus nostris tam in
 civitatibus et extra videlicet in domibus aliisque bonis ad vitam locatis
 Cracoviae Wielicie & Sandomiriae Calisia: & ratione inquilinorum
 suorum grossos octo de anno in annum dare preposito tenebuntur. vel
 per duos grossos singulis quartis anni sub pena non solum Inquilinos
 Totidem Incolae in Bionie extra Clepardianam ad tres Cracovien: seu
 illorum capitulum pertinet ratione suorum inquilinorum tribus
 nostris Cracovien: una cum censu, perpetuis temporibus dare tenebuntur.

M

Inobedi-

tiis

M

Decimum quoniam bonis nocet, si quis pepererit malis, quare ne
 inobedientia malorum bonos corrumpat, inobedientesque prepositis
 suis reddat penam cum Incolas Subditos nostros rebelles et inobedientes
 preposito suo, vel ejus vices gerenti, ejusmodi prescribimus constituimusque
 ut si quis incolarum Subditorum non venerit ad communem convocacionem
 omnium ats do G R O M A D Y seu mandato preposito vel ad laborem
 vel etiam citatus signo prepositi, vel ejus vices gerentis, vel advocati aut
 villici, prima vice secundum arbitrium prepositi puniatur. Secunda
 vice grossos sex, tertia vice grossos duodecim, quarta vice grossos
 decem octo, prepositus pro pena accipiat quod si ulterius quis cumque
 incolarum subditorum nostrorum inobediens deprehensus fuerit, taxatis
 bonis ejus videlicet domo et orto secundum adificia tantum e Villa vel
 domo in Fundo nostro habente excludatur et alteri bona ejus vendantur
 per prepositum obtento omenti consensu ut premissum est a generali
 capitulo. Undecimum Statuimus ut incolae in Fundo et Villis
 monasteriorum nostrorum Cracoviae Wielicie & Sandomiriae Calisiae
 & commorantes justitiam querant, et ipsi inter se et alii de se querentibus
 non nisi coram preposito suo, vel illorum vices gerentibus sese justificent.
 Siquis vero Subditorum incolarum nostrorum alibi justitiam contra
 vicinum suum, quam apud prepositum dominum suum hereditarium,
 querere curio comprobatus fuerit aut ad justificandum sese tam vicinis
 quam extraneis, ad alienam jurisdictionem, sui scientia preposito
 domini sui dediderit sexagenam pecunie preposito pro pena dabit

Judex
 Ordinarus
 Casarum
 Repertus

Inventio

Perceptio

Cujus pars preposito, pars ad Carbanam pro infirmis Fratibus cedet.
 Si id aliquis incolarum seu Subditorum secundo admisserit, in duplo.
 Si tertio in triplo puniatur, et quarto tanquam contemptor sui domini,
 et Villa aut domo in fundo nostro habitata, excludatur, ejusque bona alteri
 vendantur cum consensu generalis nostri capituli. Quoddecimum: Si
 quis incolarum Subditorum comprobatus fuerit damnum, in tulipe Data
 opera per se, per famuliam vel pecora, in agris, pratis, seu fructibus
 agrorum Pratorum hortorum, Seminumque, decem marcarum pena
 puniatur, cujus pars una in usum prepositi, altera ad Carbanam
 Fratrum, tertia hospitalis, quarta pro Ecclesia irremissibiliter cedat,
 vel tuat in corpore, si caret ure, rest. ab omnibus Subditis Villae
 per unam plagam puniatur. Quoddecimum Universis et Singulis
 Subditis Incolis Villarum nostrarum et in Fundo nostro commorantibus
 mandamus, ne quis illorum audeat suspectas mulieres turpitudinis
 questus amantes, sive luxuri expositas, aut a marito fugitivas tam
 cognatas quam extraneas sive gratis sive aliquo pretio in domo sua
 habere sub pena unius marcae, pro quolibet ulteriori excessu
 multiplicanda, cujus pars ad Carbanam infirmorum Fratrum, una
 altera hospitalis, tertia Ecclesiae tradatur. Quartum et Decimum
 diligentes et prepositi attendant ut pro suo officio, ea quo rationem
 die districti iudicii reddiduri sunt adulteros et Fornicatores in Fundo
 et villis monasteriorum nostrorum vivere non sinat. Si quem vel
 quam adulterari, quod absit inter Subditos suis certa relatione Subditorum
 contigerit, ab omnibus Subditis in publica convocacione publice
 affligantur, bina plaga per singulos Subditos, si non resipuerint
 post ejusmodi afflictionem, ex Villa excludantur, et a nullo unquam
 Subditorum recipiantur, sub pena decem marcarum: eadem pena
 incola Subditi puniantur, si notabiles adulteros vel adulteras apud se
 habere, comprobati certo fuerint, cujus pars in usum Ecclesiae una,
 altera ad Carbanam hospitalis, tertia ad Carbanam Fratrum, quarta
 preposito cedere irremissibiliter debet. Si vero rumor spargatur de
 alicujus adulterio, privatim per prepositum moneatur, secundo
 conversatio suspecta et privata inhibeatur, sub pena decem marcarum.
 Fornicator pro primo excessu aperto sexagenam pro pena preposito
 dabit, pro secundo in publica convocacione affligetur, si ulterius
 non resipuerit excludatur. Quintum et Decimum. Author hincorum,
 et alterum capituli Tabernis curicibus et pena fere grossorum puniatur,
 primo secundo duodecim et sic deinceps crescente excessu crescat et
 pena, secundum arbitrium prepositi. Sextum et Decimum
 mandamus ne quis Subditorum injuriam sibi illatam, per se
 ipsum ulciscatur: sed in Dominum sui adversarii, officiose iudicium
 reciat, sub pena unius sexagenae preposito et C. pertolven.

Recursus ad iudice, incompetente

Damnificatio in Villa

Mulieres libidinosae

Adulteri Fornicatores

M

M

Dea
maruo
rimo
ortus

Pravantium bene

Secus per

Septimum et Decimum Siquis incolarum Subditorum aliquem
laeserit, vulneraverit, mutilaveritque, penam solvet imprimis parti
laesae, juxta praescriptum Statutorum et juris cui pars laesa subest
Domino vero suo videlicet praeposito aut ejus vicegerenti, tres marcas
pecuniae quarum unam Fabricam Ecclesiae, altera in Carbanam
hospitalem, tertia ad Carbanam infirmorum Fratrum dari debet.

Limitum
Diminutorum
Sepulorum

Octavum et Decimum Unus alteri limites diminuens atque
praecornias muedre se certo comprobatus fuerit pro pena, praeposito
suo marcastus et communitati Vas Crenisid dare teneos. Sepulos
vero et alia signa Gramicorum per aras destruensque pena decem
marcarum puniatur. Nonum et Decimum: Incola Subditi omnium

Villarum conventuum nostrorum, teneantur Sub pena decem
marcarum, novis suis praepositis, quantitatem agrorum et
Fundi limitesque circum circa, in suis villis commonstrare, et
ad videndum ea praepositos sollicitare. praeterea, cujuslibet Villa
advocatus vel villicus cum Scabinis vel Senioribus incolis Villa
teneantur Angulis annis Sepulos et signaque alia Gramicorum
Sub momeo certo, vel in Audicio vel in publicis convocacione,
praepositis suis referre Damnaque Signorum limitum dominicae
Sub pena quinque marcarum.

Advocati
officium
Non

Vigesimum: Instrumenta
con ignem scallas harpagines, aquam et Angulis annis ut
Subditi villarum nostrorum, et in Fundo nostro commemorantes
quocumque civili, habeant mandamus Sub pena duarum
marcarum quod ut certius fiat praepositi advocatos, hi vero
Incolas secum commemorantes attendant. Vigesimum primum
advocatus aut Villicus cum altero Scabino vel vicino, semel in
quartuali anni debet Angulas domos in villa adire et circumspicere

sernae, Caminos et alia hoca ignis, et demandare Sub pena
trium marcarum, ut bene muniantur ac diligenter caveantur ab
igne cautisque eo utatur. Si secunda vice non restaurata aut
male munita viderit loca in usum ignis parata concuorat destruatque
idem videbunt Angulis annis semel in anno ut vicini Avicose
habeant Scallas harpagines caeteraque instrumenta con ignem,
non habentesque et negligentes differant praeposito puniendos.
Si id advocatus aut Villicus fecere neglexerit, trium marcarum
pena puniatur: quarum una ad Carbanam communitatis,
altera hospitalis, tertia Fratrum cedere debet. Vigesimum
secundum advocatus aut Villicus, debet providere per

Non

Dammif
tores cont

uxorem suam et honestas graves que matronas, nam sit vel non
 aliqua puella clandestine gravida et cetera singulis annis siquam
 ejusmodi esse probaverit publice eam precipiatque hospiti diligenter
 custodiendam et providendam ne clam prolem perimat. Si autem
 quid ejusmodi negligentia advocati aut Villici acciderit, in eos
 redimabit. Vigessimam tertiam ne aliquis Subditorum
 incolarum audeat in domo sua servare res uxoris vicini sui
 filii aut filie et familiae, sine scientia et consensu ejusdem
 vicini. Et hancorundem vero sine scientia et consensu propositi
 sui propter evitandam malam suspicionem sub pena quatuor
 marcarum irremissibiliter persolvendarum quarum pars una
 proposito, altera Ecclesie tertiam ad Carbanam hospitalis, quarta
 infirmorum Fratrum detur. Vigessimam quartam Taber-
 natores villarum nostrarum non audeant Cerevisiam, sine
 pretio in spem solvendi capere, apud Tabernatores civiles
 proter quam tria vasa et non nisi his solutis deinde alia
 capiant sub pena trium marcarum ad Carbanam Ecclesiam
 Fratrum et hospitalis persolvendarum. Si autem Tabernatores
 civiles tabernatoribus nostris plura vasa Cerevisie proter tria
 crediderint sine scientia et consensu propositi, amittant
 creditam Cerevisiam. Propositique non tenebuntur illis iustitiam
 administrare nisi ex debito trium vasorum. Vigessimam
 quintam Tabernatores nostri catenique non credant sine
 pretio atque naborum plus Cerevisie quam grossis decem vicinis
 suis Subditis vero nostris et familiae vero non nisi ad grossos
 duos, si plus crediderint in suum damnum atque na. sua. hodie
 credant propositique non tenebuntur iustitiam administrare
 illis ratione Cerevisie, pecunie vestis et alterius cujuscumque
 rei Subditi incolae nostri nisi ex eo quod eis credi concessum
 est. Vigessimam sextam Chartis aliisque genere ludendi,
 ut potestate Cerevisie, pecunie, vestis, et alterius cujus-
 cumque rei Subditi incolae nostri non ludant, sub pena unius
 sexagenae prima vice, duarum secunda, trium tertia vice
 irroganda hujus pars una ad Carbanam Ecclesiam, altera hospi-
 talis, tertia infirmorum Fratrum danda erit. Vigessimam
 septimam si quis Subditorum comprobatus fuerit scienter
 damnum intulisse conventui Prædio aut domui conventus
 in fructibus agrorum, pratorum, hortorum item in sepe
 silvis, cubellis piscinis in prædio domo seu rebus in eis

M

Damnifici
tores conventus

Contentis primo decem marcarum pena puniatur in sua parte
 dividenda Ecclesia, conventui hospitalique. Postea si idem
 seculi convictus fuerit ex villa excludatur, confiscatis
 bonis illius immobilibus conventui. Vigessimum octavum
 decernimus ut omnium Villarum Subditi nemine excepto et
 accipiendo ad monasterium Cracoviense pertinent: laborems
 unius diei in Septimana, fideliter expleant. Secundum
 privilegium Wladislai Regis Poloniae desideratissimi, hae
 in re, clementer datum; et secundum Statutum Regni
 Poloniae de labore Subditorum Tomiae aditum: secundumque
 decretum divi olim Sigismundi Regis Poloniae inter J.
 Propositum et Subditos nostros KR WODRBN. latum.
 Vigessimum Nonum Statuimus perpetuis temporibus
 ut Incolae Subditi Villae Blonie cum incolis domorum et
 Praeseptorum circa conventum Cracoviense: et hospitalium
 Wielicenses ad monasterium Cracoviense: pertinent. Conventui
 Cracoviense singulis annis eorum locis quoties opus fuerit
 colligant idem de incolis nostris Sandomiriae, Calisiae ec
 tam in civitate quam extra in fundis nostris locatis vel locandis
 intelligi volumus vel labores diei grosso redimant si non
 necessarij videbuntur hoc autem ut debite exequatur
 propositis Injungimus et mandamus sub penis in eos
 statuentis. Curatores vero advocati aut Villici villarum
 conventuum nostrorum diligenter curare debent ne pupillis
 relicta bona post obitum parentis, dilapidentur penantque
 sed potius integra vel cum augmento si fieri poterit serventur.
 quare statim post obitum patris, acceptis secum juratis
 Scabinis vel vicinis duobus honestis, bona relicta conscribi
 curent inventaria que faciant diligenter que et fideliter
 provideant in quo illorum fidem et conscientiam oneramus
 et querant modum quo vel integre vel cum augmento possent
 eis servari: et postea cum ad annos discretionis pervenerint
 restitui et si cui viciorum eas in usum dare contigerit obli-
 gationem ad acta propria faciat: idque cum consensu et
 scientia sui propositi extraneis vero minime concedantur
 Ex Parte vero magistrorum praeporum hoc est propositi
 torum conventuum et hospitalium in Polonia vest Craco-
 vien Sandomirien Calisien et ordinis sancti Spiritus
 et quatuor eorumdem ec Statuta haec sunt, Primum;
 non ignorantes omnes spirituales. Spiritualium bonorum

Labores
 unius diei
 Wm

Curatores
 Pupillarum

Finis
 Subditis
 Statuta
 cum

possessorum hanc pariter obligatos esse ut bona ecclesiastica promoveant ac
 ea in melius proventibus que eorumdem, augeant et restaurent: quare
 constituimus perpetuis temporibus ut si prepositi nostri et pro tempore
 existentes, tempore sui officii ad minus in triennio a Inceptione officii
 aliquid augeant adificent Restauraent et auctum edificatum restaura-
 tumque in suum regestrum inserbant. Deinceps tempore visitationis
 et in capitulo generali commonstranda sub privatione officii.

Secundum quoniam boni economi est non solum parca vivere,
 verum etiam diligenter custodire, et omnium notitiam exactam habere
 idcirco si prepositi nostri aliquos bonorum nostrorum rectores pro
 tempore existentes Inventaria bonorum omnium mobilium singulis
 annis renovata faciant videlicet bonorum Ecclesie Conventus Prædique
 et idem diligenter curabunt, ut in sua inventaria seu Regestra Censu
 et proventus singulis annis provenientes ex bonis conventuum nostrorum
 et Instrumentorum in bonorum Congregatorum numerum quolibet anno
 describant describique curent, sub pena privationis officii diligentiori
 captiorique. Et deinceps tradendis. Tertium constituimus ut si
 prepositus Cracoviensis: tanquam generalis, et superintendens
 aliorum monasteriorum ordinis nostri in Polonia, habeat conscripta
 in uno generali Regestro omnia suppellectilia Ecclesiastica et Domus
 lica conventus Cracoviensis: Sandomiriensis: Calisiensis Lancuten: et
 Partique in Villa Bishopicze et prebende Sancti Benedicti in
 monte Liassolino extra Casimiriam, vel locis si prepositi Cracoviensis
 administrator generalis hospitalium et conventuum, si is electus
 per generale Capitulum fuerit. Quartum si prepositi nostri
 pro tempore existens, provideant futura si nolunt esse cura
 providebunt aut si quid pro ingruente aliquo (quod absit) periculo
 ignis aut aliqua ardua necessitate perpetua que utilitate Reipublice
 ordinis nostri vel etiam pro studio erum ad communem usum
 seu carbanam generalem ex bonis conventuum nostrorum quibus
 præficiuntur, composuerint. Singulis igitur annis si prepositus
 Cracoviensis: pro tempore existens ad Carbanam generalem in Monas-
 terio Cracoviensis: servandam forensis triginta, Sandomiriensis:
 forensis quindecim, Calisiensis forensis quatuor. Plebanus
 Bishopicensis: forensis duos sub pena excommunicationis ipso
 facto inquirenda et dupliciter et solvere in duabus Septi-
 manis post festum S. Martini tenebuntur ad eandem Carbanam

et Censuræ ex tabernaculo. Sicut et in A in Wollia Conventui Lancuten:
 antea proveniens, perpetuis temporibus per possessorem tabernaculi, dabitur
 nunquam diminutus diminutus sed potius auctus. Et ea Carbaria
 unam Clavem S. Præpositus Sandomirien: alteram Calisien:
 tertiam S. Phebani Bishopicem, diligenter servabunt, eamque
 sigillis suis consignabunt. Quomodo pecunia præter capitulum
 generale ad cistellam imponetur, foramine in superficie cistelle
 parato in capitulo omnium Fratrum Cracovien: dabunturque
 quietationes per soluta ejusmodi pecunie et ad Carbaria repositæ
 per capitulum & Fratrum Cracovien: sub minori sigillo eorumdem
 cum subscriptione S. Sacristiani hæc pecunia non nisi cum
 consensu et scientia generalis nostri capituli: numerus ejusdem et
 expensa in capitulo generali ad acta capituli, certitudinis causa
 inscribentur. In eadem Carbaria generali sigilla majora Conventus
 Cracovien: que generalis capituli sunt, conclusa serventur: Nihil
 amplius eis sigillandum, nisi in capitulo generali cum consensu et
 scientia omnium Fratrum ordinis nostri. Quoniam, quoniam
 multoties didicimus requiritur ex parte sumus S. nostros præpositos
 cum maximo Incommodo et periculo nostro honorumque nostrorum
 immobilia perpetuo ad monasteria nostra pertinentia Locasse, et
 incerta pecunie summa obligasse, Arendasse, etiam per didisse
 in subditorum venditiones, oppignorationes arendas aliosque
 contractus illicitos nobis que nocentes consensu sua sponte
 dedisse sine sui totius generalis que capituli scientia et consensu
 qua propter unanimi nostrorum sententia et voto constituimus
 perpetuo que duraturum decernimus ut soli tres præpositi Phebani que
 Bishopicem: soli per se bonas et possessiones illorum S. dicitur
 commissa vest villas agros eccl. man. teneat regant et utifruantur,
 cum honestate et utilitate domus totius que ordinis nostri, nullusque
 illorum audeat tam spiritualibus quam secularibus Nobilibus de
 bona conventus, locare, obligare, arendare et in contractos subdi-
 torum consentire, eosque admittere sub privatione officii in trans-
 gressore ejusmodi statuti, Vnde in Fratres præpositos Sandomirien:
 Calisien: Bishopicem: Phebani de Subjectos, conventui nostro
 Cracovien: S. Præpositus Cracovien: cum suo capitulo penam
 privationis sine mora exequi tenebitur, et privatum in Carcerem
 conjicere per mensem detinendum, cum jejuniis quartæ et sexta hebdom
 in pane et aqua. In Fratr. vero præpositi Cracovien: transgressorem
 istius decreti nostri penam privationis officii capitulo generali nostro

Contractus
 alienati

Abren-
 seu
 37719

M. B.

Abrenatio
seu
oppignoratio

cui illum subiacere volumus, unquam excipiturque Sextum et
 id omnino observari perpetuo statuimus, ne Fratres prepositi nostri
 extempore cujuscumque necessitate oppignorent bona conventus
 nostri Mobilia ut potius argentea aliisque Suppellectilia Ecclesie
 nostre et libros tam ecclesiasticos quam domesticos nec non Suppellectilia
 domus argentea Staminea Cupra, Serca, et id genus alia etiam ad
 coquinae et praedia pertinentia res necessarias, nec eas alienent nec
 super eas etiam ab: quae eis pecunia mutuo accipiant sine scientia
 aliorum Fratrum: Praepositi Cracoviensis: sine scientia et
 consensu Fratrum Cracoviensium et Bishopicorum: alii autem
 Sandomiriensis: Calisiensis: et Plebanus qui noster Bishopicorum:
 sine scientia et consensu Praepositi Cracoviensis: ejusdemque
 Capituli oppignorare, alienare pecuniamque mutuo super his
 Ecclesie et domus etiam sine oppignoratione alicujus Prae
 vel domus in debitum etiam mutuo accipere minime audeant sub
 priatione officii: De pecunia autem mutuo accepta cum ejusmodi
 Fratrum scientia et consensu curabunt diligenter ut possint rationem
 sufficientem dare Praepositi sive administratori sine capitulo
 generali habitum Vestes Sordae et lectis termis et alia quibus
 utuntur tam praepositi quam Fratres quae vel a conventu habent
 data, vel in conventu post professionem ex proventibus conventus
 sibi paraverunt non vendent nec donabunt extraneis personis
 nec oppignorabunt praepositi qui nihil proprium presumere debent
 sine scientia et consensu Fratrum sui conventus Fratres vero
 sine scientia et consensu sui praepositi: Si quis Fratrum aut
 praepositorum contrarium fecerit, res vendita aut donata ei accipiat,
 et communitati per praepositos suorum Fratrum praepositorum
 aut Subjectorum per praepositum Cracoviensem: vel administratorem
 generalem Cracoviensem: vero per Capitulum generale ascribatur
 in usum infirmorum Fratrum. Septimum animadvertentes
 magnam esse facturam et spoliationem bonorum conventuum
 nostrorum a Cracoviensibus dependentium esse crebra mutatione
 praepositorum, qui partim praepositi Cracoviensis: temeritate vel
 accusatione hominum falsa privabantur. Constituimus ut
 praepositi hospitalium et monasteriorum nostrorum a Cracoviensibus
 dependentium in capitulo generali per triennium celebrando, per
 singulorum Fratrum vota eligantur vel retineantur in suo officio
 ad futurum generale capitulum vel ad vitam illius si vero infra

M...

tempus Futuri capituli, negligentes imiles aut culpabiles deprehensi
 fuerint ex celeratione et examinatione Fide dignorum testium
 Fratrumque testimonio loci illius tempore Visitationis per Propo-
 situm Cracorien: cum scientia et consilio capituli Fratrum
 suorum deponantur. Quod si per obitum vel liberam resigna-
 tionem alicujus praepositi Praeposituram Sandomirien:
 Calisien: Pebanatum Bishopicem: et ordinis nostri Vacare
 contigerit. Praepositus Cracorien: cum suis Fratribus
 digno Fratre ex quo eumque monasterio eam providebit quocumque
 antiquam consuetudinem et praescriptam Regulae nostrae, vest
 et ordinis sui idoneo non secundum dignitatem gentis, sed
 secundum vite meritum et sapientiae doctrinam quietam in
 sua aetate interdum Concionari sciat et velle ac cum laude
 utilitateque Ecclae, conventui nostro praesepse possit. OCTAVUM
 vacante autem Praepositura nostra hospitalis et Conventus Cracorien:
 per obitum vel liberam resignationem quae non in favorem
 personae sed in manus omnium Fratrum fieri debet. Nostro
 Praepositi totum nostrum Capitulum Praepositorum
 ordinis s. Spiritus secundum antiquam consuetudinem et
 praescriptum suae regulae perpetuis temporibus infra menses
 eligent per singulorum Fratrum vota Fratrem suae professionis
 idoneum non secundum dignitatem gentis sed secundum vite
 meritum et sapientiae doctrinam qui interdum in Ecclae sua
 Concionari sciat et velle cum laude ac utilitate Ecclesiae
 hospitalis et Conventus nostro suo aliis que sibi subiectis praesepse
 possit. Qui si ejusmodi in eodem monasterio non reperietur, tunc
 ex alio monasterio ejusdem ordinis et Religionis secundum Statutum
 divi Sigismundi Regis Poloniae erit eligendus Servata quoque
 forma et modo eligendi Praepositi a Concilio Tridentino et in
 Bullis Fratrum hospitalarium per summos Pontifices
 praescripta taliter electum praepositum ex gremio nostro
 hospitalis et conventus Cracorien: Sancti Spiritus toto tempore
 vite illius in officio conservari volumus, quem non nisi in
 generali Capitulo praepositura privabimus deponemusque
 post binam tamen admonitionem in generali Capitulo nostro
 nostro per Praedicatorum Cracorien: factam: idque
 propter has causas secundum Canones si in eis legitime et
 certo coram patribus in generali capitulo convictus fuerit.

Deposito
 pro electis
 per insignitas

N.

I. Si Peruicax 2. Contemptor sui ordinis 3. Negligens 4. Remissus
 5. Dilapidator 6. Incontinentis fuerit ad eligendum præpositum
 hospitalis et conventus nostro Cracoviën: tres dependentium
 monasteriorum a Cracoviën: Convocabuntur Cracoviani
 per literas conventus, ejusdem subscriptas manu propria
 Administratores generalis. Si per Capitulum generale
 electus fuerit, vel manu S. Iacustiani illo absente Consignatas
 Sigillo minori Fratrum eorundem Cracoviën: Ne vero officia
 Ecclesiarum et hospitalium nostrorum dependentium a Cracoviën:
 aliquid desit propter absentiam Præpositi et Fratrum ad
 eligendum igitur præpositum conventus et hospitalis Cracoviën:
 soli præpositi vel aliqui ex Fratribus nomine sui conventus
 et a Cracoviën: dependen: Cracoviam venire teneantur sub
 pena non Contradicendi, cum facultate tamen totius sui conventus
 Sigillo capituli illius loci consignata eligendi futurum præpo-
 situm, et illi obedientiam debitam promittendi. Nonnum
 ut præpositi Cracoviën: Sandomiriën: Calisiën: et ordinis
 nostri diligentiores sint officii sui quisque illorum electionem
 in Ecclesia conventus hospitalisque sui coram magno altari,
 secundum præscriptum Regule Juramentum præstare
 tenebitur: Ego N. Magister hospitalis et conventus istius
 S. meorum Hospitaliariorum ordinis S. Spiritus, Juro et
 promitto me fideliter tracturum negotia hospitalis et
 conventus istius, quod bona Pauperum fideliter custodiam
 et non nisi in usum eorundem et Familie per me vel alios
 ad id legitime destinatos electosque converti ea pro virili curabo.
 promitto quod possessiones et bona conventus istius fideliter
 custodiam cum illius honestate et utilitate eaque non minuan
 Sed augebo in omnibus Subjectus ero generali Capitulo Fratrum
 meorum eorum consilia et præcepta sequar nil sine scientia
 et consensu eorundem de bonis immobilibus et aliis meæ
 Fidei conceditis constituam, promitto me servaturum
 Statuta hospitalis et conventus istius in omnibus punctis et
 clausulis, sic me Deus adjuvet et hæc Sancta Evangelia.
 Decimum Fratres Præpositi Cracoviën: Sandomiriën:
 Calisiën: et nil omnino cum bonis nostris immobilibus et aliis
 illorum Fidei conceditis, constituent nullosque Contractus et

de illis faciant cum personis tam secularibus quam spiritualibus
 tam in iure spirituali quam seculari sine scientia et consensu
 generalis nostri Capituli sub privatione officii et poena Carcerum
 per mensem Jejunique quarta et sexta feria. Niquiautem
 Contractus aut obligationes Fratrum nostrorum prepositorum
 sine scientia et consensu generalis Capituli coram quocumque Contractus
 officio facte fuerint irritae et inanes. Undecimum.
 Sollicite autem videat quilibet praepositor hoc est prepositus ut
 Rebellio
 Communitatem Fratrum id est capitulum honore, prosequatur
 et authoritati illius non nihil tribuat consuetudinem laudabilem
 Constitutionesque domus et precepta regule tenere faciat. Si autem aliqua
 domus nostra seu conventus in Rebellionem contra preceptum regule
 constitutionum seu Statutorum insumserit per Magistrum Conven-
 tus Cracovien: cum consilio Capituli acriter puniatur: si
 idem magister seu praepositor Cracovien: admiserit in Capitulo
 generali puniatur. Duodecimum per quatuor tempora anni
 primis diebus jejuniorum quatuor temporum praepositor conventus
 cuilibet nostri cum omnibus Fratribus conventus sui Capitulum
 celebret et in eo de negotiis domus fideliter tractet, quod si tunc
 non fecerit, infra octo dies quam citius poterit diligenter faciat.
 Tredecimum Semel in hebdomada ad minus, sexta feria
 ante prandium statim post summum sacrum magister domus
 vel qui locum ejus tenuerit cum Fratribus capitulum celebret et
 in eo negligentias et omnes excessus odia et altercationes Fratrum
 per singulorum vota secundum Statuta et regulam secundum
 amorem Dei et iudicium rectum, diligenter castiget et se de
 iniquis propriis si quas intulisse alicui Fratrum volente et
 ignoranter illum conquestum fuerit, justificet, secundum
 arbitrium et iudicium per vota singulorum Fratrum, in praesentia
 S. Pabani Biscepicen: ad eam causam vocati. Quartum et M
 Decimum Constituimus ut in Griennio Commune Capitulum
 sint generale secundum prescriptum Lateranensis et Tridentini
 Concilii Solemniter fiat in quo diligenter tractatus per singulorum
 Fratrum consilium habeatur de reformatione. Primum et obser-
 vantia regulari, deque necessariis rebus hospitium et Conven-
 tuum nostrorum ad hoc capitulum S. Praepositus Cracovien:

cum sententia et consilio omnium suorum suum mandato consignato
 minori suo sigillo Fratrumque suorum convocabit ante semestrem
 omnes Praesides ordinis nostri in Polonia tempusque certum capituli
 celebrandi assignabit. ad quod ejusmodi capitulum omnes praes-
 positi et extranei ordinis nostri tenentur convenire, cum Praeside
 plene facultatis a suis conventibus acceptis. Vel si legale
 impedimentum obstiterit, idonei Praesides nomine praepositorum
 conventuumque suorum cum Praeside plene facultatis expediantur.
 Quintum et Decimum. Statuimus ut duo Praesides Juniores qui
 apti ad studia videbuntur, Auditorum causa ad collegium
 mittantur eisque praeter publicos praepositorum etiam
 praepositorum in collegio vel in scola per praepositum Cracovien-
 conductatur et omnia necessaria ad studia per eum suppeditentur.
 ad consequendum vero gradum Baccalaureatus aut doctoratus
 ex carbonum communi seu generali sumptus suppeditentur. ut
 vero liberius studia tractent, studiis addicti Praesides eosdem liberos
 a Choro et aliis domesticis obsequiis praeterque ubi lectiones
 publice vel private a praepositoribus non legentur liberos Praesides.
 id quod de duobus tribus idem de uno pluribusve, prout fors
 postulaverit, observandum erit. Sextum et Decimum.
 Doctores et magistri Religionem ordinis nostri, utroque suscipientes
 ceterique docti viri, quorum doctrinae certa indicia fuerint merito
 honore et favore provisione hocque boni et boni dignari a Praesidibus
 monasteriorum nostrorum debebunt. quare vacantis beneficiis
 nostris qui aptiores fuerint praecipue proficiantur praesides que
 debent. sique cum Praesidibus facti fuerint et cum eis Concionatores,
 licet non sit promotus a dextra parte praepositi Cracovien-
 existente Praesidibus a sinistra parte ejusdem praepositi observantes
 semper promotionis ante alios Praesides (qui semper Praesidibus
 in Religione Incepti inter se servare semper et ubique debent)
 locum habebunt domi foris que eadem ratione prioritatis servata
 in generali capitulo ex parte Fratrum praepositorum extraneo-
 rum non promotorum, Administrator generalis si is in capitulo
 generali obiectus fuerit, ubique hocum vicinorem Praeposito Cracovien-
 praeter ceteris omnibus habebit. Septimum et Decimum per hebdomadam
 unius Fratrum Juniorum vel probatorum Legat unum Capitulum
 ex Praesidibus latine propter dicendum actutum singulis diebus tempore

prandii cenantibus vero Fratibus hoc idem capitulum in sermonibus
 polonicum transferat interpreteturque coacti causa, interidum
 Junius. Tunc tempore prandii concionabuntur singuli illorum
 semel in duabus septimanis. Octavum et Decimum Praeceptor
 ad communem mensam. Primum semper comedat nisi propter
 hospites vel alias ex honesta causa necessaria non poterit esse sedentes
 ad mensam praepositus et tres pro posse teneant silentium
 et si opus fuerit, non nisi pia et honesta loquantur, sub praena
 vinctus panis et aquae. Praepositus seu magister si voluerit in
 audientia omnium pro necessitate loqui poterit cum discretionem in
 mensura id faciat. Nonum et Decimum Qui Fratrum domo
 non comederit sine praepositi aut illius vice gerentis, licentia
 tribus diebus continuis jejumet in pane et aqua, et quatuordecim
 diebus in terra sine mappa comedat. Siquis autem Fratrum
 a mensa cum indignatione fuerit, aut non in iusto prandio
 acceptane facultate et sine rationabili causa quatuordecim
 diebus peniteat. Vigessimum ne praepositus cras in consulto
 et incognito suo capitulo, temere aut suspecte aliquid agere videretur,
 cum illorum debet esse idem velle idemque nolle statimius perpetuis
 temporibus ut mandata scripta qualiacumque praepositi cras
 ad extraneos tam praepositos quam tres dentur utroque sigillo
 minori scilicet praepositi et capituli munita aliter oblata tanquam
 suspecta, irrita sunt. Vigessimum primum Solitum hactenus
 erat quod praepositus Cracoviensis. S. Sui Cracoviensis
 monasterii ad alia dependentia claustra, odio, ira, vel falso
 accusatos, etiam maxime utiles domui Cracoviensis: magis quam
 domui ad quam mittebantur mittere, et alios isthinc revocare solebat.
 proinde constituimus ne praepositus modernus et pro tempore
 existens, Fratres conventus sui in partes mittat nisi capitulariter
 electos capitulariter que vocandos ex partibus vocet, talem qualis
 loco necessario utilis videbitur, vel penitentiae aut correctionis causa
 idque cum mandato seu litteris obedientiae minori sigillo suo,
 Fratrumque consignatis. Vigessimum secundum Statuimus
 ut si frater domus seu conventus S. Spiritus Cracoviensis
 moraturus in aliquam domum seu conventum nostrum dependen-
 da Cracoviensis: transmittatur. Vigessimum Tertium Statuimus

Quidam

M

Mutatio

M

M

Fratribus prepositis Fratrumque Prebano Biscupicen: omnimodam
 facultatem damus ut Freres suos in omni officio honestates et prelate
 retineant et ab omni negligentia licentia et ~~im~~ pietate abducant. Fratribus
 vero mandamus in virtute sancte obedientie ut eis in his aliisque licitis
 et honestis mandatis obedientes sint. quod si vero aliquis Fratrum
 extraneorum post trinam admonitionem sui prepositi in capitulo factam,
 et correctionem illius caritativam inobediens incorrigibilis que Frater
 preposito videbitur hunc S. Prepositus datis illi Freres obedientie sigillo
 conventus sui clausis, in quibus etiam delictum illius continetur, ad
 monasterium Crac ordinis nostri ire faciat, ut secundum Prescriptum
 regule et arbitrium prepositi quumque corrigatur Provisio tamen
 ei detur quae ad locum illi assignatum venire possit, videlicet pro quolibet
 die itineris, grossum unum vel plus pro ut preposito videbitur. Frater
 S. Prepositi extranei suis Fratribus in domo Crac nostra usitatum
 necessario dare tenebuntur. Vigessimam quartam non negligenda
 etiam erit mundicia Fratrum, idcirco constituimus ut S. Prepositi
 post decursum duarum septimanarum si balneum domi non habuerint
 ad lavandum Frater Presbiteris grossum aliis vero medium irruere
 sub pena duorum grossorum S. pro solvendo habuerint vel balneas
 appropinquabunt. Vigessimam quintam: S. prepositi pro tempore
 existentes, cum nihil proprium habent sed Fratrum commune omnium
 qui victu et amictu contenti esse juste debent. Igitur non solum victu
 sed et vestitu teneantur providere eos. Cum itaque alicui Fratrum
 omere contigerit Vestem ad sortem census illius, quam pro parte sua
 capit prepositus reliquum quod ad vestem emendam Fratri deest
 addiciet omniaque necessaria pro posse, ex tella comparabit vestem indusia
 pro ~~pro~~ cooperacula cusinorum et manuteria. Freres vero relique
 ex censu, sibi parabunt. Vigessimam sextam Quilibet Fratrum
 Cracovien: exercitationis causa tempore quadragesimali certa die
 Aniali, cujuslibet Septimane per S. Sacristanum assignata et
 in adventu domini concionabitur. Aliis vero temporibus anni Serius
 tantum festis S. alternatim predicabunt, sub pena Carceris unius
 septimane et jejunii in pane et aqua quarta et sexta feria Domi-
 nicis vero diebus et celebrioribus festis S. Predicator (quem
 ex suis Fratribus perpetuo habere volumus) ordinarius predicabit
 S. Prepositi ad minus quater in anno in suis Ecclesiis Concionariis
 tenebuntur. Si ad frequentius faciendi illis negotia domestica
 non permiserint. Sacramenta Ecclesie alternatim Freres per
 septimanam quisque suam Cracovia administrabunt.

Prebendam Discepien velipse vel Fr̄ ejus in Festis Indulgen-
 tiarum nostrarum, et in processionibus rogationum, et corporis
 Christi singulis annis in monasterio nostro Cracovien: adesse tenebitur. **W**
 Vigessimum Septimum Pristinam Consuetudinem laudabilem
 revocantes, et in suum ordinem debitum reducentes mandamus
 Fr̄ibus Sandomirien: et Calisien: ee in virtute sancte
 obedientie ut singulis Sabbatis diebus dominicisque et celebri-
 oribus Festis, eorumque Vigiliis hora Vesperorum, loco des parti-
 narum precum aliquid in Dei gloriam in sua Ecclesia cantent:
 matutinasque preces cum celebribus Festis non praetermittant.
 Vigessimum octavum Constituimus ut perpetuis temporibus
 in Capitulo generali, Fr̄es predicatorum hospitalarii, Sacristiani
 in Ecclesiis hospitalibus que Conventuum nostrorum in quibus
 secundum praescriptum Regulae ad minus quatuor clerici esse debent
 Decimatorque Cracovien: constituantur; et per singulorum Fratrum
 vota eligantur: vel iidem retineantur ad aliud generale capitulum.
 Fr̄es sui et modesti exemplares et Fideles diligentesque officiorum
 suorum ut veris Fideles diligentiores sint, hanc eis moderis et
 pro tempore existentibus, provisionem et Salarium assignamus.
 Fr̄. Predicator Prebendam S. Benedicti cum proventibus ejusdem
 tempore predicaturae, possidebit. Fr̄. Sacristanus Cracovien:
 altare S. Zophiae cum censu duodecem Florenorum ad id per-
 tinentium tempore sui officii possidebit; Portas obligatas eidem
 altari equaliter inter Fr̄es secundum ordinem dividen: idem offertam
 omnem capiet ad emendum vinum Ecclesiae vestes resarsien: et abhen:
 Convertendam ad necessaria Ecclesiae a Fr̄e proposito nullam spera-
 turus omnia onera Ecclesiae cum ceteris Fratribus idem perferet et
 a participatione census Fratrum alienus erit. Quamdiu aut Fr̄.
 predicator non venerit ad possessionem prebende S. Benedicti,
 censum altaris S. Zophiae videlicet Florenos duodecem, singulis
 annis capiet et Ecclesiae obligatas per se vel aliquem Fratrum exple-
 tenebitur. Sacristanus vero partem capiet census Fratrum. Fr̄.
 hospitalarius Cracovien: ultra sortem Census Fratrum ex Carbanas
 hospitalis nostri Cracovien: singulis annis marcas quatuor,
 Sandomirien: marcas duas Calisien: Marcam unam ex Carbanas
 sui hospitalis, ultra Census Fratrum singulis annis capient.
 Fr̄. Predicatores ibidem praepositi ex bonis conventus pro parte
 providebunt.

Adminis
Genera

Administratio
Generalis

Vigesimum Nonum ordinetur etiam eligaturque in generali
 Capitulo aliquis Frater circumspectus, Sapientia et doctrina
 conspicuus, providus in rebus gerendis et in administratore
 generalem hospitalium et conventuum ordinis nostri in Polonia
 qui singula hospitalia et monasteria ceteraque bona monasteriorum
 nostrorum secundum formam illi prescriptam, secundum
 statuta precepta que regula exhibito secum attulit honesto et
 videt spiritualium et temporalium curam diligenter in illis
 circumspiciat, corrigatque et reformet, qua correctionis et
 reformationis officio videbuntur indigere quique auctoritate et
 facultate generalis Capituli inscriptis data, habeat Superioritatem
 in omnes et Frater Praepositos et dependentium monasteriorum a
 Cracoviensibus in hospitalarios compromissores que et alios Frater
 ordinis nostri, tanquam Praepositus noster Cracoviensibus usque
 ad aliud generale Capitulum. Penes hunc debent esse liber
 Copiarum Privilegiorum omnium decretorum et Statutorum
 et ex parte hospitalium et conventuum nostrorum per hunc
 privilegia omnia et Statuta in generali Capitulo Fratribus
 ostendi et legi debent. Praeterea tempore visitationis Statuta
 que ex parte pauperum sunt, in hospitalibus legi et exequi
 curabit; que vero ex parte subditorum, in Convocationibus
 eorumdem ex parte praepositorum et Fratrum in Convocationibus
 eorum legi et exequi curabit; Quia enim habere leges nisi
 exequantur. hic nomine omnium nostrum coram quovis officio
 tam seculari quam spirituali, in omnibus causis nullis penitus
 exceptis, ex parte hospitalium, conventuum, subditorum, bonorumque
 eorumdem habebit omnimodam facultatem, causas intendendi,
 prosequendi, continuandi, sopiendi que et in forma mandati
 plenissima tanquam ipsi praesentes ad ejusmodi actus spectemus et
 ea recipemus. hujus Consilium Frater Praepositus Cracoviensibus
 in omnibus negotiis tam privatis quam publicis scientiam et
 consensum in omnibus sequi debet. hic in absentia Praepositi
 Cracoviensis vice illius in omnibus ex parte Fraterum et subditorum
 geret et supplebitque locum ad mensam et in choro vicinorem
 praeposito occupabit. huic decimam pro labore et servando uno
 famulo atque servitore in villa Tabloezie vicariatum Sancti
 Floriani claudiae assignamus. idem quoque factor Cracoviensibus
 et Wromnen: et erit mansionem habeat Cracovia, sub mansionem
 Fr. Praepositi Cracoviensibus in custodia vicina coquina conventus

M

per F. albertum Basium sezebrésinen: artium magistrum
 primum administratorem generale restaurata ornataque quod si
 F. prepositus Craconien: pro tempore existens sapientia doctrina
 claruerit et administrandorum bonorum omnium nostrorum
 consentuum hospitaliumque quauis videbitur liberum erit sine
 ejusmodi administratore esse: ita tamen ut omnia ea que admi-
 nistratori generali prescriptimus: F. Prepositus Craconien:
 diligenter utiliterque et cum laude ordinis nostri, exequatur
 Trigesimum hoc quoque perpetuo observandum a Tribus
 decernimus, ut quilibet illorum ad Carbanam Inconuentus
 esse censu suo decimum grossum reponat, sub pena excommuni-
 cationis propter infirmos Fros communemque Frum nec-
 essitatem quod ut certius fiat, Fros prepositi diligenter
 attendant, penamque statutam in negligentes attendant
 pro ipsis soluturi si negligentes ipsi in attendendo fuerint.
 Trigesimum primum Constituimus unanimi consensu
 nostrum sententia et voto ut nulli Fratri qui insignem ignomi-
 nam conventui fecerit officia et beneficia conferantur
 Vest propositurae hospitalarii Sacristiani Decimatoris, Dispen-
 satoris et Actoris maxime vero administratoris generalis, sed
 abque ejusmodi officio in monasterio maneat locumque
 ultimum circa mensam et in choro tanto tempore quo vagaban-
 tur inter Fros habeant eisque cum probantibus alternatim
 seruiant. Pius tamen secundum prescriptum Regule
 quadraginta diebus manducet in terra quarta et sexta feria
 panem cum aqua et tanto tempore ut Regula docet in carceribus
 detineantur. Trigesimum secundum Bonareheta
 post obitum tam prepositorum quam Fratrum collecta
 seruentur si proprii libri fuerint communitati adscriban-
 tur, vestes et lectisternia indusia se in capitulo Tribus non
 habitantibus distribuantur. Si autem non fuerint reperti
 Fros tales qui ejusmodi rebus acquirit in depositario Vestium
 diligenter seruentur, non ad vendendum aut alienandum
 sed legens Tribus gratis distribuere. Pecunia si fuerit
 in carbanam Fratrum propter infirmos Fros ponatur.
 esse monasterio vero Sandomicium: Calisien: si vestes et
 lectisternia relicta post mortem preposito vel Fratris, si

Ignominia
facta
Conuentui

M

Statuta
Legantur

Nota
diligenti

istis non videbuntur necessaria proprio legitimo que usui
 Frum ad monasterium Cracoviense: Sub pena excommunicationis
 ipso facto incurriendi per Fratres fideliter mittantur novitiis
 et regis Fratribus servanda et distribuenda. Trigesimum
 tertium nullus tam clericorum secularium quam adolescentium
 nobilium aut quorumvis aliarum personarum per magnatos
 viros tam spirituales quam seculares oblatorum ad probam
 vel habitum suscipiendum ordinis nostri a Fratre Praeposito
 Cracoviense: recipiatur nisi in generali Capitulo. qui autem sese
 ultro obtulerit et habuerit commendatos mores vitam et studia
 post probam unius anni explorata cum gaudio recipiat. Recipiendi
 ad probam inscribantur ad regestrum probantium de nomine
 sup prius que est patrie die et anno professoris regula et
 statuta domus legantur in capitulo vel apud magistrum
 novitiorum. Trigesimum quartum Con Fratres Negligentes
 Divinorum officiorum in Ecclesia nostra Cracoviense: poenam ejusmodi
 statuimus. absens Frater in matutinis vel precibus respectivis
 medium grossum in prima vel maturo sacro solidum in tertia
 vel sexta vel nona ternarium debitum Sacrum hoc e missam
 non celebrans ad Carbanam infirmorum Fratrum. ut semper ibi
 reponere unum grossum sub pena carcerum. Si autem pecuniam
 non habuerit eo tpe, quo puniendus erit per Fratrem sacristanum
 in regestro negligentiarum notetur, circa divisionem census
 ex sorte illius pro quavis negligentia capiatur et in Carbanam
 reponatur. A negligentia et pena ejusmodi. Praedicatorum
 administratorem que generalem, decimatorem et Factorem
 si negotiis domesticis certo occupati fuerint erimus. Trigesimi-
 mum quintum Siquis Fratrum habuerit necessitatem
 aliquo eundi propriam vel consentus cum licentia et scientia
 praepositi vel illius vice gerentis et cum altero Fratre vel cum quo illi
 vice superint eat, qui sine licentia et mandato ire praesumpserit
 prima vice tempore prandii in terra sedeat secunda duobus diebus
 tertia vice septem diebus, et jejuset in pane et aqua quarta et
 sexta feria. Provideat aut magister hoc est praepositus
 honestam societatem. Fratri ex monasterio alicubi eunti tam
 in propriis quam domesticis negotiis. Trigesimum sextum
 nullus Fratrum aliquid inhonestum de domo vel de Fratre
 suo coram extraneis loqui praesumat, quod si de aliquo compertum

Statuta
legantur

M

Nota
diligenter.

fuerit, habitum amittat. Si vero misericordiam petierit habitus
 ei reddatur, et ad domum aliam transmittatur. Si autem id implere
 fecerit cum magistro consilio acriter puniatur. Nec praesumat
 quisque Fratrum Foris referre quocumque viderit et audierit in
 capitulo, nemo sit Frater qui Foris dicta eliminet et quis
 contrarium fecerit. Septem diebus poeniteat quarta et sexta feria
 in pane et aqua jejunet. Trigésimum Septimum. Siquis
 Fratrum contra Consilium Senioris partis capituli aliquid
 facere ausus fuerit: quatuordecim diebus poeniteat. Praecipue
 de ordine nostro hoc eritium radicibus amputandum est, ne quis
 Fratrum praesumat transire de loco ad locum sine Jussu magistri.
 Siquis secus fecerit secundum arbitrium magistri puniatur. Trigésimum
 Octavum. Qui Fratrum biberit ad ebrietatem septem diebus poeniteat
 et jejunet in pane et aqua quarta et sexta feria: postea a Praepo-
 site corripatur; et si in ebrietate sua perseverare voluerit ad aliam
 domum mittatur in qua Cerevisia abundantia non sit. Siquis
 Fratrum in taberna cito deprehensus fuerit, tempore diurno
 per diem in carcere detineatur tempore nocturno per diem et noctem
 carereque Cerevisia et jejunet quarta et sexta feria in pane
 et aqua. Trigésimum Nonum. Siquis Fratrum dominum
 dormierit, habitum amittat, id est vestes et lectisternia et prohibe-
 antur ei oratoria; et si a domo receperit et postea reversus fuerit,
 misericordiam que petierit, recipiatur et quantum temporis exierit
 Foris, tantum in carcere permaneat, et si magistro cum Fratribus
 videbitur habitus ei reddatur per quadraginta vero dies poeniteat
 quarta et sexta feria in aqua et pane. Jejunet. Quadragésimum
 Nullus Fratrum alium Fratri verbis inhonestis afficiat aut
 denique culpet. Proditorem, Mendacem vel Filium meretricis,
 Furem aut Fallacem nominet, qui in culpis ipsis eeciderit, non
 sit sine poena, sed per sex dies puniatur graviter; Vel si in Proba-
 tione ~~exierit~~ defecerit, poenam quam culpatus passurus erat
 sustinebit. Quod si vero aliquis Fratrum Penam Statutam scripto
 vel voto unanimi Fratrum observare tenuerit duplicetur et Pena
 qui si non complerit a Praeposito coram capitulo moneatur, si vero
 ad mandatum Capituli non fuerit cruce et a veste insignum
 et notam ignominiosae auferatur sine capitulo generalis voluntate
 non reddenda. Si autem cruce ablata obedientias sibi injunctas
 observare noluerit secundum Formam privilegii ab Innocentio
 111 Papa ordini Fratrum hospitaliariorum data, sicut Curator

M

Contra
Consilio

M

M

M

Curator

M

M

M

domus puniatur. Si quis Fratrum peccans eae decreto Capituli
 penitentiam agere inceperit et contigerit aliquas magnas personas
 aut religiosas pro illo intercedere seu precibus suaderi ad magistrum et
 capitulum ut illi clementer indulgere dignetur. eorum petitis libenter
 et liberatiter debent acquiescere. Si qui penitenti seu penam decretam
 perferre incipienti indulgere. **Quadragesimum Primum.** Si Frater
 attercatus fuerit cum aliquo Fratre et clamorem praepositor audierit
 talis sit pena septem diebus Jejunat quartam et sextam in pane
 et aqua comedens in terra tempore prandii; corrumpunt enim bonos
 mores colloquia prava. Si Frater Fratem percusserit quadraginta
 diebus manducet in terra. Et si an crinem effuderit habitum vel vestes
 et lectisteria amittat et pro his dentur ei viliora. Si vero vulnerato
 Fratre a domo recesserit et postea reversus fuerit, praeter habitum
 amissum quadraginta diebus manducet in terra Jejunans quartam et
 sextam in pane et aqua, atque tantum temporis detineatur in
 carceribus quantum foris coetitit. **Quadragesimum Secundum.**
 Si aliquis Fratrum Servientem conventui percusserit, peniteat
 per septimanam, si sanguinem secert excepto Naro quadraginta
 diebus, si vero ex illa plaga obierit habitum perdat, et ad suum Ponti-
 ficem tendat penitentiam ab eo petiturus. Postea si tras a Summo ponti-
 fice fecerit attulerit et misericordiam quaesierit, salsa justitia domus
 quadraginta dies penitentiam agens recipiatur. **Quadragesimum**
tertium Si Fr. aliquam rem hospitalis aut conventus, aut
 alicujus Fratris videlicet pecuniam, vestem lectisteria libros
 vel alia suppellectilia subtrulerit et in usum suum converterit per
 quadraginta dies in carcere detineatur, quarta et sexta feria in
 pane et aqua Jejunans renaque sublatam vel restituat vel pro
 ea satisfaciat. **Quadragesimum quartum** nemini ex hinc
 ultra ab octo diebus concedatur mansio in monasterio nostro,
 et non nisi cum consensu et voluntate praepositi et Capituli. Si
 aliquis Religiosus venerit ad hospitandum in domibus nostris
 quasi servus dei benigne suscipiatur. Charitative illi ministratur
 Si vero aliqua magna persona in domum seu aliquod monasterium
 nostrum venerit, hospitium illi pro conditione praeparatur et secundum
 possibilitatem ipsius domus reverenter ei serviatur. **Quadrage-**
simum quintum Si quis Fratrum lucinolis in soribusque Solus,
 Theseris seu alio quocumque genere Audendi propter questum
 tam extra quam domi huiusmodi comprobatus fuerit, a signentur illi
 in capitulo per P. Praepositum Carceres et in eas conficiatur
 toties, quoties id fecerit pro qualibet commissione ulterius augendo

tempus detentionis in carcere et diminuendo victum et potum usque
ad victum panis et aque, quod si ulterius non redierit secundum
arbitrium prepositi et Primum aerius puniatur. Quadragessimum
Sextum si aliquis Fratrum eorum familiaritate hereticorum suspectus
in aliqua domo fuerit, in capitulo moneatur et mandetur eire
parte capituli, at eorum familiaritatem vitet: quod si post
preceptum capituli vitare noluerit in carcere segregatus ab aliis
penitentiam agat. Si quis aut Fratrum in heresim incidit et
hoc ad notitiam Fratrum pervenerit in generali capitulo, Tribus
omnibus per visitatorem vel prepositum loci illius deservatur
corrigendus secundum consilium Fratrum. Si quis aut Fratrum
alicui Fratris hereseos crimen obegerit et probari nequiverit penam
patiatur quam ille passurus erat. Quadragessimum Septimum
Magister seu prepositus ordinis nostri si habuerit necessitatem
aliquo eundi, convocet Fratres et dicat quo et propter quid iturus
sit, eligaturque de Fratribus unus ab omnibus qui ad iudicium
Inum regat domum, ipse vero qui eligetur debet esse non multum
edax, non elatus non turbulentus, non Inguosus, non tardus non
prodigus, sed timens deum, sitque memor verbi apostolici: qui
bene administraverit quod dicitur bonum sibi acquirit, et si reprobus
fuerit reprehensibilis admonetur, correctusque primo secundo et
tertio, si emendare noluerit deponatur, et alter in locum eius, qui
dignus est succedat. Si vero administrator generalis, in capitulo
generali electus fuerit ille in Monasterio Cracovien: in omnibus
Fratris prepositi absentis vices supplere tenebitur. Nos itaque
Sigismundus Augustus rexe prefatus supplicationi ejusmodi
Consiliariorum nostrorum benigne annuentes animadvertentes que
quod Statuta Super Scripta ad bonum regimen et ordinationem
utilitatem et honestatem hospitalium conventuum que et Subditorum
incolarum Supradictorum Fratrum hospitaliariorum videlicet
Cracovie, Sandomiriae, Calisiane pertinent eadem et omnia in
eis contenta auctoritate nostra regia vetusta innovari: neglecta
revocari: et in abusum versa debite executioni demandamus et
Super eadem consentimus, per presentes litteras nostras decernentes
ea robur debite et perpetue firmitatis obtinere debere. Preterea
Volumus et decernimus, ne quisquam Subditorum nostrorum, cujus
cumque Status et conditionis fuerit Jurisdictionem illorum
hospitalium, sine quibus ipsorum ordo seu religio esse non
potest, et Subditorum eorumdem vest qui in fundo et bonis
monasteriorum nominatorum, tam in civitatibus nostris videlicet

112
Jurisdictione
probatum

In.
1569

Cracovia, Sandomiria, Calisia, Wielicia, ee quam extra morantur et
 constitui esse sese ingerat; nec ad personas in hospitalibus eorum decumben-
 tes Subditos que Incolas prefatos ullam jurisdictionem suam Con eorum
 regulam Statutaque et prima privilegia eorum extendat quod ad univer-
 sorum et Singulorum Subditorum nostrorum cujuscumque Status
 fuerint, praesertim vero Proconsulum, Consulium civitatum nostrarum
 Cracovien: Sandomirien: Calisien: Lepardien: Casimiriien:
 Wielicien: ee notitiam deducentes mandamus ut hospitalia prefata
 et Monasteria in Statutis prefatorum Scitrum hospitalium et
 monasteriorum per nos renovatis et approbatis conservent in Jurisdictione q
 ipsorum hospitalium et Subditorum in Simdis illorum propriis
 tam in civitatibus nostris quam extra consistentium sese ingerant,
 suamque in Pauperes et Subditos illorum prefatos Jurisdictionem ne
 extendant, pro gra nra et gravi indignatione, in ejuorei e idem
 Sigillum nostrum pntibus est sub appensum. Datum Lublin in curia
 regni nostri generali die vigesimo mensis Maii anno Domini millesimo
 quingentesimo nono Regni vero nostri anno quadragesimo

In:
 1569

1569 - die 20. Maji Lublini.

M. Valentin
 Gombin sty de Dembrany
 R. P. Canallary

